

POSTANOWIENIE Z DNIA 7 WRZEŚNIA 2001 R.

III KO 13/01

Konsekwencje procesowe złożenia wniosku o wznowienie postępowania, naruszającego dozwolony kierunek zaskarżenia, wskazany w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., określają przepisy art. 429 § 1 i 430 k.p.k., mające odpowiednie zastosowanie w tym postępowaniu (art. 545 § 1 k.p.k.). Obligują one – prezesa sądu do odmowy przyjęcia takiego wniosku, a sąd, w razie skierowania wniosku na posiedzenie, do pozostawienia go bez rozpoznania.

Przewodniczący – sędzia SN H. Gradzik (sprawozdawca).

Sędziowie SN: P. Kalinowski, Z. Stefaniak.

Sąd Najwyższy w sprawie Jana H., na posiedzeniu bez udziału stron, w dniu 7 września 2001 r., po sprawdzeniu wymogów formalnych wniosku pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Jana C. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w L. z dnia 3 czerwca 1988 r., zmienionego wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1988 r.

p o s t a n o w i ł   pozostawić wniosek bez rozpoznania (...).

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 3 czerwca 1988 r. Sąd Wojewódzki w L. uznał Jana H. za winnego tego, że w dniu 1 sierpnia 1986 r. w L., w stanie ograniczonej w znacznym stopniu poczytalności, w zamiarze pozbawienia życia Eugenii M. uderzył ją kilkakrotnie siekierą w głowę, w następstwie czego nastąpił jej zgon – tj. przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 25 § 2 k.k. i na podstawie tych przepisów, przy zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary skazał go na karę 5 lat pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu rewizji obrońcy Sąd Najwyższy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oskarżonego Jana H. uniewinnił od popełnienia zarzuconego mu czynu (wyrok SN z dnia 20 grudnia 1988 r.).

W dniu 22 marca 2001 r. pełnomocnik Jana C., który uczestniczył w postępowaniu sądowym w charakterze oskarżyciela posiłkowego, złożył wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem.

Jako podstawę dochodzonego wznowienia powołał nowe fakty i dowody nie znane przedtem sądowi, wskazujące na to, że Jan H., „był narzędziem innych osób, które zdecydowały o śmierci Eugenii M. i dlatego pozbawił ją życia”. Wskazał osoby, które mogłyby potwierdzić te fakty.

Sąd Najwyższy zważył:

Treść złożonego wniosku skłania do skonfrontowania go z nowymi uregulowaniami proceduralnymi co do wznowienia postępowania wprowadzonymi do kodeksu postępowania karnego z 1997 r. Ukształtowane zostały one, między innymi, przepisem art. 545 § 1 k.p.k., który, odsyłając do odpowiednio stosowanych przepisów, zamieszczonych w innych rozdziałach kodeksu, silniej niż uczyniono to w kodeksie postępowania karnego z 1969 r., związał postępowanie „wznowieniowe” z modelem postępowania odwoławczego.

Zmiany dotyczą zwłaszcza wstępnej kontroli wniosku o wznowienie postępowania. O ile w poprzedniej kodyfikacji w ogóle nie przewidziano

możliwości odmowy przyjęcia wniosku przez prezesa sądu, gdyż przepis art. 479 § 1 d.k.p.k. nie odsyłał do art. 377 § 2 d.k.p.k., a pozostawienie wniosku bez rozpoznania, w trybie art. 479 § 1 w zw. z art. 381 d.k.p.k., przewidywał tylko w wypadku jego cofnięcia (por. M. Biłyj, A. Murzynowski – Wznowienie postępowania karnego w świetle prawa i praktyki, Warszawa 1980, s. 69 i 134), to w aktualnym stanie prawnym obie te kwestie przedstawiają się inaczej. Poprzez odesłanie w art. 545 § 1 k.p.k. do odpowiednio stosowanych przepisów art. 429 i 430 § 1 k.p.k., ustawodawca nałożył na prezesa sądu, a także na sąd, obowiązek kontroli wymogów formalnych wniosku w takim w zasadzie zakresie, jak w odniesieniu do zwykłego środka odwoławczego.

Sprawdzeniu podlega zatem, czy wniosek o wznowienie postępowania spełnia wymogi formalne przewidziane dla pisma procesowego w art. 119 § 1 k.p.k. i dodatkowo określone w przepisach art. 541 § 2 i 545 § 2 k.p.k., czy wniosek pochodzi od osoby uprawnionej, czy przedmiotem zażalenia jest rozstrzygnięcie naruszające prawa wnioskodawcy lub szkodzące jego interesom oraz czy jest prawnie dopuszczalny. Przy niespełnieniu któregokolwiek z tych warunków prezes sądu wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia braku w terminie 7 dni, a po jego bezskutecznym upływie, bądź wtedy, gdy braku nie można usunąć (okoliczności wymienione w art. 429 § 1 k.p.k.), odmawia przyjęcia wniosku. W wypadku, gdyby niespełniający wymogów formalnych wniosek został skierowany na posiedzenie, sąd winien pozostawić go bez rozpoznania. Tylko wniosek czyniący zadość wszystkim wskazanym wyżej warunkom może być merytorycznie rozpoznany.

Dla oceny wniosku złożonego przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, z punktu widzenia dopuszczalności, istotne znaczenie ma powołana podstawa prawna żądanego wznowienia postępowania. Stanowi ją przepis art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. Skarżący wskazuje na ujawnienie się po

wydaniu prawomocnego orzeczenia nowych faktów i dowodów, nie znanych przedtem sądowi (*propter nova*). Domaga się wznowienia postępowania zakończonych wyrokiem uniewinniającym i powołuje dowody mające potwierdzić, że Jan H. popełnił zarzucony mu w akcie oskarżenia czyn przestępny.

Z brzmienia art. 540 § 1 pkt 2 lit. a, b, c k.p.k. wynika jednakowoż, że wznowienie postępowania na jego podstawie może nastąpić tylko na korzyść skazanego (oskarżonego). A skoro tak, to zauważyć należy, że żądanie wnioskodawcy nie mieści się w granicach dopuszczalnego ustawowo wzruszenia prawomocnego orzeczenia tym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Konsekwencje procesowe złożenia wniosku o wznowienie postępowania, naruszającego dozwolony kierunek zaskarżenia, wskazany w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., określają przepisy art. 429 § 1 i 430 k.p.k., mające odpowiednie zastosowanie w tym postępowaniu (art. 545 § 1 k.p.k.). Obligują one – prezesa sądu do odmowy przyjęcia takiego wniosku, a sąd, w razie skierowania wniosku na posiedzenie, do pozostawienia go bez rozpoznania.

Kierując się powyższymi motywami, Sąd Najwyższy uznał złożony wniosek o wznowienie postępowania za niedopuszczalny z mocy ustawy i jako taki pozostawił bez rozpoznania, a o kosztach sądowych orzekł zgodnie z art. 639 k.p.k.